

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวคิดเรื่องมนุษย์ในทัศนะของพุทธทาสภิกขุ

ชื่อผู้เขียน ศีรภรณ์ บัณฑิตชน

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุ่งเรือง	บุญโญรส	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย	พงษ์สนธิ	กรรมการ
ดร.ประมวล	เพ็งจันทร์	กรรมการ

บทคัดย่อ

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องมนุษย์ในทัศนะของท่านพุทธทาสภิกขุ นั้น ทำให้ทราบว่าท่านพุทธทาสภิกขุมีกระบวนการค้นพื้นฐานเรื่องสัจจะของธรรมชาติ เมื่อท่านพุทธทาสภิกขุกล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ ท่านก็ชี้ไปที่ธาตุ 6 ได้แก่ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ อากาศธาตุและวิญญาณธาตุ ที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของมนุษย์ จากการร่วมประกอบกันของธาตุขึ้นเป็นร่างกายและจิตใจ ก็ปรากฏคุณภาพใหม่ คือ มีความรู้ มีความรู้สึกนึกคิดและยังสามารถใช้ความรู้มานึกคิดพัฒนาตนได้ “มนุษย์” ในทัศนะของท่านพุทธทาสภิกขุ หมายถึง สภาวะที่ใช้ความรู้ของตนมาพัฒนาตนได้ทั้งด้านร่างกายและจิตใจเกิดเป็นสภาวะที่เป็นผลจากการพัฒนาคุณภาพใหม่จนสามารถกำจัดกิเลสได้โดยสิ้นเชิง

สาระสำคัญของมนุษย์ในทรรศนะของท่านพุทธทาส หมายถึงศักยภาพของมนุษย์ที่สามารถจะพัฒนาตนเพื่อความหลุดพ้น โดยความรู้จักกฎแห่งธรรมชาติและสามารถกำหนดเป้าหมายที่ดีที่สุดให้แก่ตนเองนั่นคือมนุษย์มีความสามารถในการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้เข้าด้วยกันเพื่อเข้าใจชีวิต หากบุคคลพัฒนาสาระดังกล่าวด้วยสัมมาทิฐิ จุดหมายปลายทางของชีวิตก็จะมี ความสะอาด สว่าง สงบ ท่านพุทธทาสภิกขุเห็นว่าด้วยความสามารถรู้ของมนุษย์นี้แหละ ทำให้บุคคลมีศักยภาพพัฒนาตนเองได้

จุดหมายสูงสุดของความเป็นมนุษย์ที่แท้ คือ ความเข้าใจสภาพชีวิตและสรรพสิ่งที่เป็นไปแล้วดำเนินชีวิตโดยความไม่ยึดมั่นถือตัวกู-ของกู ซึ่งโดยสภาพก็เป็นการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น และท่านพุทธทาสภิกขุเห็นว่าการดำเนินชีวิตแบบนี้ไม่เกินวิสัยของบุคคลธรรมดา

เพื่อการพัฒนาความสามารถในการเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของมนุษย์ ท่านพุทธทาสภิกขุจึงได้เสนอทางที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อการพัฒนาดังกล่าว ซึ่งได้แก่มรรคมีองค์แปดของพระพุทธเจ้านั่นเอง แต่ท่านพุทธทาสภิกขุไม่ได้เน้นเรื่ององค์มรรคที่เป็นส่วนศีลสิกขา และจิตสิกขามากนัก ท่านเน้นองค์มรรคส่วนที่เป็นปัญญาสิกขา คือ สัมมาทิฐิ และ สัมมาสังกัปปะมากกว่า ด้วยการสร้างสัมมาทิฐิและสัมมาสังกัปปะอย่างถูกวิธี มีความเข้าใจกฎธรรมดาและความหมายที่แท้จริงของความเป็นมนุษย์เท่านั้น บุคคลจึงจะดำรงชีวิตอย่างมีความสุขที่แท้เป็นอิสระจากการยึดมั่นตัวกู-ของกู บรรลุถึงความสะอาด สว่าง สงบ

การรู้จักพัฒนาตนโดยการถอนตนความยึดมั่นนี้แหละคือความหมายที่แท้จริงของความเป็นมนุษย์ในทัศนะของท่านพุทธทาสภิกขุ

Thesis Title Buddhadasa Bhikkhu's Concept of Man.

Author Miss Dirabhorn Panditchon

M.A. Philosophy

Examining Committee :

Asst. Prof. Roongraung Boonyoros Chairman

Asst. Prof. Noi Phongsanit Member

Dr. Pramuan Peangchan Member

ABSTRACT

The thesis entitled Buddhadasa Bhikkhu's Concept of Man is focusing on The concept of man as viewed by the most reverend Thai monk, Buddhadasa Bhikkhu.

Buddhadasa points out that Man is nothing but the only composition of 6 elements; i.e., earth, water, air, fire, space-element and consciousness-element. By the combination of 6 elements, Body and Mind come into existence which is called in worldly Language as Human Being. From another point of view, Human Being, is composed of the Five Aggregates, i.e. body, feeling, memory or perception, thinking, and consciousness.

Further more, the human essence is the capacity to determine the final goal for his life by cultivating the knowledge of Laws of Nature. Human Being is able to realize the Laws of Nature to understand the true value of life. If a man really knows the true value of life and develops his knowledge by right understanding (Sammadhitthi), he will finally attain the purity, illumination and calmness of mind. Buddhadasa points out that with the capacity of knowing, man is able to develop himself.

The true value or essence of human being is the capacity for rational knowledge as above mentioned. The ultimate end according to Buddhadasa is to become true Human which comes about with the correct understanding of the Law of interrelatedness of nature. In other words, it is to live a life without attachment to the notion "I" and "Mine".

Finally, Buddhadasa provides the right ways to cultivate the ability to attain Right Understanding of Human Essence by emphasizing the Buddha's Eightfold Path. He does not stress much on Ethical and Meditative factors, but rather emphasizes the Intellectual Factors; i.e., Right Understanding and Right Thought. To live a life with true happiness freeing oneself from attachment to "I" and "MINE" is to become pure, enlightened and calm.

To develop a human person through the process of withdrawing oneself from the bondage of self-attachment is the true goal of human existence. All this is Buddhadasa's view of man.